

Az eszköztelenebb színészetben hiszek

Találkozás a Jászai Mari-díjas Tóth Tiborral

ÁROM – Huszonhárom éve isz, kilencedik éve igazgató. Nem helyekhez, khez kötődik. Forradalmi, de most, hogy családja, neke van, megfontoltabb lett. Tibor színész, a Komáromi Színház igazgatója eddigl ázi díjal mellé, március ötödike alkalmából megkapta negtisztlőbbet. tal Marl-díjat. Egy előadás eszelgettünk a színházban.

lőbb ért véget A régi nyár cí- derett, melyben Jankovits Já- ófot játszotta, harminchatod- szereti a zenés színházat? jó zenés színházat szeretem. létrehozott könnyű műfajú sokat. Persze, van egy határ meddig. Nem szeretem, ami- ndrián módon hoznak létre ádást, csak azért, mert a ze- uti, a zene elviszi, a poénok nak a maguk lábán, és majd uhákban, szép díszletben, lságosan jó szakmai hozzáér- ljátszatják. in Mágnás Miska volt. A sze- líjat kapott Kisvárdán, a ha- líli magyar színházak fesztí-

– Olyan üzeneteket hordozó, forma- bontó előadás volt, amit nagyon sze- rettem. Kevés pénzből kitaláltuk, mi- ről szóljon az előadás, mit szeretnénk vele üzeni. Bodolay Géza szellemes rendezői elképzeléseivel és a színé- szek kreatív ötleteivel hoztunk létre egy olyan produkciót, amiről sokáig beszéltek.

■ Csehovot biztosan szereti. Már Po- zsonyban, a főiskolán Ványa bácsi volt. A Komáromi Jókai Színház színpadán Trigorin a Sirályban, Kuligin a Három nővérben. Ezért az alakításért megkapta az Irodalmi Alap Díját színész kategóriában. Tavaly pedig Lopahint alakította a Cseresznyés kertben.

– Ha van színházi biblia vagy szak- könyv, akkor azt Sztanyiszlavszkij és Csehov írják számomra. Szeretem azt a fajta módszert, amit elsősorban Sztanyiszlavszkij diktált. Az átélés művészetét. Jó játszani Csehov darab- jáit. Elmerülhetek a lélek legmélyebb bugyraiban.

■ Annak idején Tartuffe szerepében bungee jumping ugrással termelt a színpadon. A kassai Don Juanban régeren lógott méterekkel a színpad fölött. Mi kellett ezekhez?

– Mindenekelőtt, hogy ne legyen ön- célú, ne csak vagányságnak tűnjön.



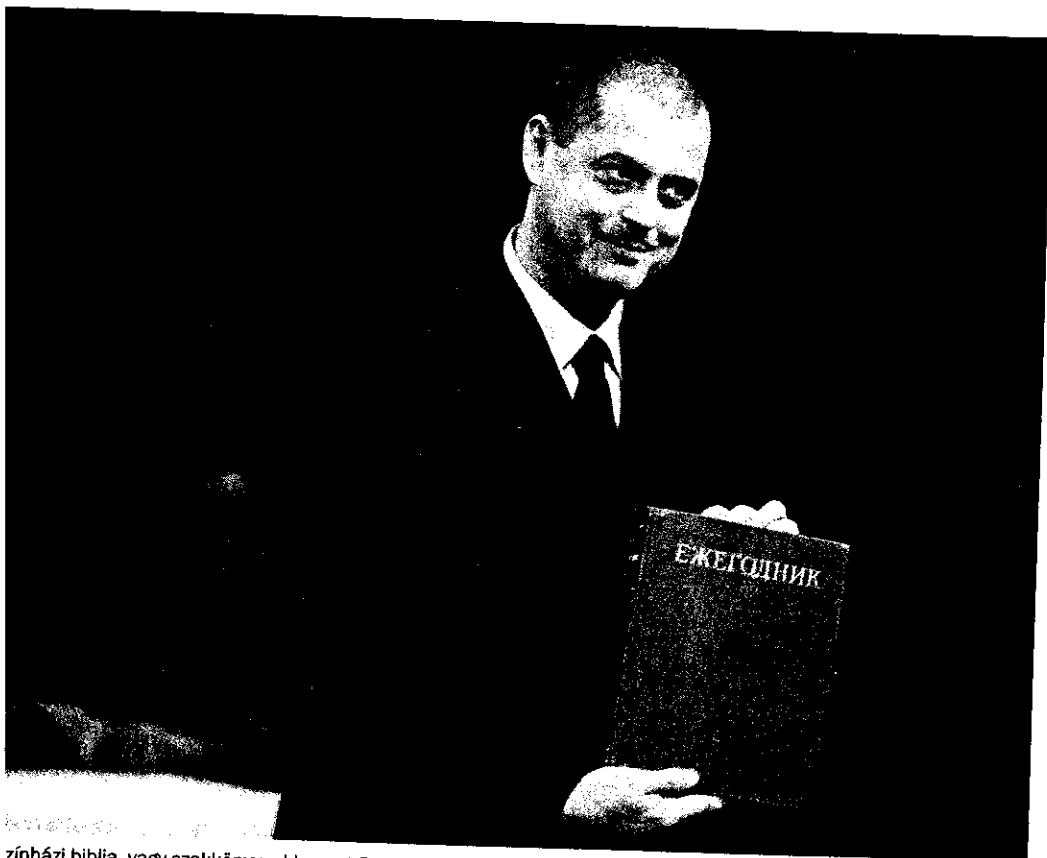
– Akár éjszaka is bejövök a színházért, de bármikor elrohanok a család miatt

Virágh Mária felvétel

Amikor indokolt, miért csináljuk, jö- het az exhibíció, mert az is kell hoz- zá. Egy kicsi bátorság is. És hit, hogy ezek nem hatásvadász elemek. A Tar- tuffe előadásában erős szimbólum- rendszer épült arra, hogy a mennyből ereszkedik alá. Don Juant pedig po- kolra küldték, és fektették a trógerre, mint egy darab húst. Ez volt a jel a po- kolra vezető tánchoz. Ahogy megyek előre a pályámon, egyre inkább úgy veszem észre, az eszköztelenség kezd közelebb állni hozzám. Fiatalabb ko- romban mindig a bravúros, látvá- nyos, kulisszahasogató módszerek- ben hittem. Most már az eszköztelenebb színészetben hiszek.

■ Mi lett volna, ha nem színésznek megy?

– A nagykaposi gimnáziumból a katonatorvosi főiskola felé tereltek. Je- lentkeztem. Jó voltam biológiából és kémiából, de csapnivaló matematiká- ból és fizikából. Oda meg éppen ezek a tantárgyak kellettek. Hradec Králo- vé messzinek tűnt, csehül kellett vol- na tanulni. Maradtam. A két év ka- tonaság alatt gondolkodtam, hogy va- lamit kezdenem kéne magammal. Ha a rendszerváltás után születek, biz- tosán vállalkozó lettem volna. Min-



– Mindenekelőtt, hogy ne legyen ön- célú, ne csak vagányságnak tűnjön. Csehov: Három nővér – Kuligin Dömötör Ede felvétele

geteg kreatív ötletem volt és

a sorrend, ahogyan a dolgok alakultak? Színpadmester, segédrendező, főiskolai hallgató, színész, színházi vezető, igazgató. Székesfehérváron, zsinórban.

– Mert a zsinóron minden rajzolt évek voltak. Igazgatóként, hogy ismerek minden munkakört. Mert valóban voltam a színházban. Sógartartottam, még öltöztettem is. Tíz ember, be kellett ugrani. Teljesen átlátom a háttér munkálatait. Vezetőként sokkal könnyebb kezelni őket.

Érdeklődök a zsinórban.

– Évekhez kötődöm. Mindig oda mentem, ahol megtaláltam az örömet a munkában. Ahol jól éreztem magam színészként, megszerettem a munkát. Nem volt jó Budapesten, ahol nem voltam, amikor a Soproni Petőfi Színházban játszottam. Hiányzott az otthon, ami sok határon túli magyarból Magyarországra települt. Az emberek is hiányoznak. Az a fajta odaadás, energia, fanatizmus, ami nálam ottani színészekben már nincs. A zsinórban az a kivételnek. Kassához mentem, nagyon erős szálak fűznek. Akkor a nagy ügyet szolgáltunk, bensőségi társulat. A vad meciári inárra idején elvették a színház igazgatását, vagyonát, és volt olyan, hogy fizetést sem kaptunk, de nekünk illos kor volt.

Érdeklődök a János Caligula helytartó drámájában.

– János Caligula helytartó drámájában most ját-



Petroniusként a Caligula helytartójában, a Jászai Mari-díjas Papp Zoltánnal (Barakiás)

Kiss Gábor Gibbó felvétele

szik, esemény a színházban. Tetszik a közönségnek.

– Ha tetszik, akkor jöjjenek rá! Az ősszel kezdődő jubileumi, hatvanadik évadunk jó alkalom lesz, hogy felvázoljunk egy forgatókönyvet arról, hogyan tovább Jókai Színház, hogyan tovább közönség, hogyan tovább magyar szín-

házkultúra Szlovákiában. Szórakoztató jellegű művészsínház vagyunk. Úgy gondolom, hogy ilyen mondanivalójú, tartalmú és nagyszámú előadásokat, mint a Caligula helytartója is műsorra kell tűznünk. Főleg akkor, ha nemcsak a történetet szeretnénk eljátszani, de tudunk is vele mit mondani az itt élő embereknek, akikkel egy sorsközösségben élünk.

■ Forradalmi típus? Nyolcvankilencben első szóra vitte az első segélyszállítmányt Erdélybe.

– Az vagyok. Nehezen viseltem a régi rendszert. Nagypám, apám a szenvedő alanyai voltak. Nyolcvanötben itt is akartam hagyni ezt az országot. Erős az igazságérzetem. Ha úgy gondolom, valami nincs rendjén, megpróbálok ellene tenni. Fiatalabb koromban faltörő kosként nekimentem falaknak. Most már nem, mert megfontoltabb lettem. Amikor nyolcvankilencben néztük a tévében a romániai eseményeket, eufórikus hangulatban voltunk. Arról volt szó, ki megy az első szállítmánnyal. Nem tudtuk eldönteni, úgy volt, sorsot húzunk. Amikor kiderült, hogy helikopterekről lövik a szállítmányokat a szekusok, néhányan lesüندörögtek a listáról. Büszke vagyok rá, hogy én vittem az első szállítmányt. Fabó Tibor a második szállítmányt vitte. Bátor ember ő is.

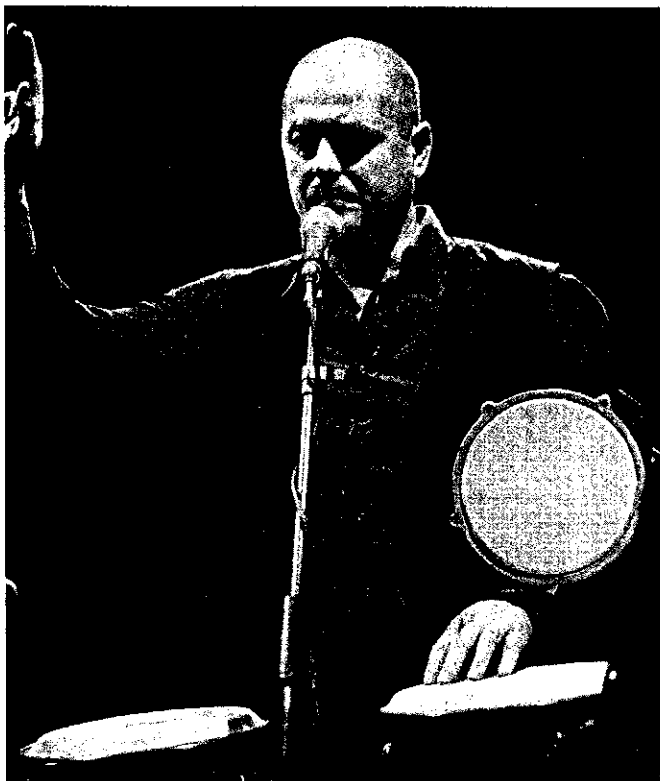
■ Azt mondja, megfontoltabb lett. A családja, a kislánya miatt?

– Amikor az embernek gyermeke születik, teljesen másképp kezdi szemlélni a világot. Másfajta felelősséggel. Annak idején szemrehányást tettem még családos kollégáknak is, miért nem a színházzal foglalkoznak szabadidejükben is, miért nem képzik magukat. Már megértem a helyzetüket. A színházon, a hivatáson túl van más is. Kilencvennégyben, a főiskola utolsó évében, nem mentem el Amerikába, mert Holocsy István rám osztotta Liliomot. Az osztálytársaim, Ondrej Hrnčiak és Martin Hronský elmentek. Ott voltak egy évig, világot láttak, dolgoztak, pénzt kerestek. Én meg egy szerep miatt itthon maradtam. A színészet iránti vágy, a feladat sokkal erősebb volt attól, hogy világot lássak. Most már úgy gondolom, világot is kell látni, családot is kell nevelni, társadalmi szerepet is kell vállalni. Akár éjszaka is bejövök a színházért, de hármikor elrohanok a család miatt.

■ Milyen érzés volt Jászai Mari-díjas színészként ébredni?

– Amikor felhívott a hölgy a Nemzeti Erőforrás Minisztériumból, hogy ráérek-e március tizennegyedikén, azt hittem protokoll lesz. Csak amiatt nem mentem volna. Rádásul a Caligula helytartója főpróbahete volt. Amikor mondta, hogy egy díjat kéne átvennem, hirtelen minden világos lett. Hogy másnap miképp ébredtem, már nem emlékszem. Az a pillanat, amikor közölték, örökre megmarad.

Bárány János



Ének a hívas című előadásban Arany János balladáit és verseit éneklő zenész. Görözdai Szilárd felvétele